

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona
registraturen@boverket.se

Handläggare

Smittskydd och hälsoskydd,
enheten för miljöhälsa
Elin Stenberg

Datum

2023-06-15

Vårt ärendenummer

01084-2023

Ert ärendenummer

29/2022

Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt om hushållning med vatten och avfall

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten avstyrker förslaget till ny regelmodell enligt föreslagen utformning för föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö samt om hushållning med vatten och avfall av följande skäl:

- *Föreslagen regelmodell kan leda till ökade risker för människors hälsa.* Folkhälsomyndigheten bedömer att tillgång till en fullgod bostad är en viktig förutsättning för att främja en god och jämlik hälsa, och att ett av flera sätt att öka tillgången till en fullgod bostad är att främja byggande. Folkhälsomyndigheten bedömer dock att den nya regelmodellen för föreskrifterna riskerar att orsaka brister i inomhusmiljön som i förlängningen kan ge upphov till en ökad risk för ohälsa.
- *Föreslagen regelmodell riskerar leda till ökad ojämlikhet i hälsa.* Redan idag tenderar grupper med lägre socioekonomisk position att rapportera upplevda hälsobesvär kopplade till sin inomhusmiljö i större utsträckning än andra grupper. Folkhälsomyndigheten bedömer att den nya regelmodellen, och riskerna med att det byggs bostäder med sämre inomhusmiljö, kan komma att förstärka ojämlikhet i hälsa kopplat till inomhusmiljö.
- *Otydlighet utan allmänna råd i nya regelmodellen.* Folkhälsomyndigheten bedömer att det i många av förslagen blir det otydligt vad som egentligen ska uppnås eftersom många av de allmänna råden tagits bort och inte införlivats i föreskrifterna.
- *Farhåga att en omfördelning av ansvar till branschen inte kommer att vara tillräckligt för att värna skyddet för människors hälsa.* Folkhälsomyndigheten bedömer att en omfördelning av ansvar till

branschen riskerar att leda till en utveckling mot att billigare lösningar kommer att prioriteras på bekostnad av människors hälsa.

- *Minskad samordning mellan miljöbalken och plan- och bygglagen i nya regelmodellen.* Folkhälsomyndigheten bedömer att om bristfälliga byggnader uppförs i större utsträckning kan det innebära en framtida ökning av bostäder och lokaler som uppvisar brister enligt miljöbalken, det vill säga medföra en risk för att brister i byggskedet måste åtgärdas enligt en annan lagstiftning. Utöver risk för ökad ohälsa, bedömer Folkhälsomyndigheten att framtida brister enligt miljöbalken också kan medföra risk för ökade kostnader för såväl kommunala tillsynsmyndigheter som fastighetsägare. Folkhälsomyndigheten saknar resonemang om hur den risken förhåller sig till den befarade kostnadseffektivitet som förslaget förväntas medföra.
- *Avsaknad av hänvisningar till andra myndigheter i nya regelmodellen.* Folkhälsomyndigheten befarar att avsaknad av hänvisningar till andra myndigheter i de föreslagna föreskrifterna kan riskera att leda till minskad samordning mellan olika myndigheters regler och därmed försvåra för byggherren att få en helhetsbild över vilka krav som ställs på inomhusmiljön i en byggnad.
- *Försämrade krav på dagsljus.* Folkhälsomyndigheten ser en risk att rum kan byggas helt utan fönster eller utan mätbart dagsljus med hänvisning till förslaget, vilket i sin tur riskerar att få negativ påverkan på människors hälsa.
- *Försämrade regler för inomhusmiljö.* Folkhälsomyndigheten bedömer att det nuvarande förslaget har försämrade regler för inomhusmiljöfaktorer som har betydelse för hälsan såsom luftkvalitet, termisk komfort och fuktsäkerhet.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

Allmänna kommentarer på remissen

Föreslagen regelmodell kan leda till ökade risker för människors hälsa

Folkhälsomyndigheten delar inte Boverkets slutsats om att den föreslagna regelmodellen för byggregler inte bedöms få några konsekvenser på tillämpningen av regelverket eller, i förlängningen, på människors hälsa. Även om de föreslagna föreskrifterna inte är tänka att påverka nuvarande kravnivåer kan det finnas en risk att mindre detaljerade föreskrifter kan komma att leda till att bristfälliga byggnader uppförs och att det i förlängningen innebär en ökad risk för ohälsa.

Folkhälsomyndigheten noterar att Boverket har för avsikt att tillhandahålla vägledning om de nya föreskrifterna men i vilken utsträckning detta kommer att ske är oklart, och eftersom vägledningen inte finns tillgänglig så kan myndigheten i

dagsläget inte ta ställning till eventuella risker ur ett hälsoperspektiv med det nu aktuella förslaget.

Föreslagen regelmodell riskerar leda till ökad ojämlikhet i hälsa

Folkhälsomyndigheten bedömer även att det finns en risk att den nya regelmodellen kan leda till en ökad ojämlikhet i hälsa. Mot bakgrund av att grupper med lägre socioekonomisk position i större utsträckning rapporterar upplevda hälsobesvär kopplade till sin inomhusmiljö än andra grupper, bedömer Folkhälsomyndigheten att den nya regelmodellen, och riskerna i form av att det byggs bostäder med sämre inomhusmiljö och som innebär risk för människors hälsa, i sin tur kan förstärka nuvarande ojämlikhet i hälsa.

Folkhälsomyndigheten menar att regelmodellen, eftersom den bland annat innebär färre regler, avskaffande av allmänna råd och större fokus på kvalitativa krav istället för kvantitativa krav, även kommer innebära en större utmaning för kommunernas byggnadsnämnder att göra enhetliga bedömningar. Vidare bedömer Folkhälsomyndigheten att regelmodellen i form av att bestämmelserna i större utsträckning utformas som funktionskrav och därmed ger mer utrymme för byggherrar att föreslå egna lösningar, kommer att innebära att ett större ansvar läggs på byggnadsnämnden utan att den har tydliga ramar att förhålla sig till. Myndigheten befarar att detta kommer att leda till olika bedömningar i olika kommuner med en minskad enhetlighet och förutsägbarhet som följd.

Otydlighet utan allmänna råd i nya regelmodellen

Folkhälsomyndigheten ifrågasätter inte den identifierade problematiken med att nuvarande allmänna råd uppfattas som rättsligt bindande, men befarar att den föreslagna lösningen att ersätta dem med bland annat standarder som utvecklas av branschen kommer att premiera billiga lösningar på bekostnad av människors hälsa. I många av förslagen blir det otydligt vad som egentligen ska uppnås eftersom de allmänna råden tagits bort och inte införlivats i föreskrifterna. Exempelvis är det otydligt vad som menas med begreppet acceptabel luftkvalitet och oacceptabel risk när det gäller material och fuktsäkerhet. Folkhälsomyndigheten bedömer att en lämpligare lösning hade varit att göra om fler av de allmänna råden till föreskrifter i den mån det hade varit möjligt samt komplettera med vägledning.

Farhåga att en omfördelning av ansvar till branschen inte kommer att vara tillräckligt för att värna skyddet för människors hälsa.

Det finns en risk att branschorganisationers standarder och överenskommelser inte i tillräcklig utsträckning kommer att uppfylla en kontrollerande och stödjande funktion och värna skyddet för människors hälsa i samma utsträckning som nuvarande allmänna råd. Ett ytterligare skäl till den bedömningen är att det är oklart vilken status eventuella branschstandarder kommer att ha vid byggprocessen när de direkta kopplingarna mellan sådana standarder och byggreglerna upphör.

Folkhälsomyndigheten befarar att branschen som helhet i nuläget inte har förutsättningar att ta ansvar för att utveckla innovativa lösningar med människors hälsa i fokus. Myndigheten ser en risk för att denna omfördelning av ansvar istället kommer att leda till en utveckling mot att billigare lösningar kommer att prioriteras på bekostnad av människors hälsa.

Minskad samordning mellan miljöbalken och plan- och bygglagen i nya regelmodellen

Risken att bristfälliga byggnader uppförs i större utsträckning kan innebära en framtida ökning av bostäder och lokaler som uppvisar brister enligt miljöbalken. Även om Boverket bedömer att de nya föreskrifterna inte förändrar nuvarande kravnivå befarar Folkhälsomyndigheten att den nya regelmodellen med ökad valfrihet för branschen kan undergräva skyddet för människors hälsa i plan- och bygglagstiftningen. Den nya regelmodellen minskar därmed förutsättningarna att uppnå befintliga ändamål i nuvarande lagstiftning med god samordning mellan tillämpning av miljöbalken respektive plan- och bygglagen.

Att fler byggnader uppförs med brister enligt miljöbalken riskerar även att öka arbetsbelastningen för de myndigheter som utövar tillsyn enligt miljöbalken. I och med att förslaget riskerar att öka förekomst av brister enligt miljöbalken, bedömer Folkhälsomyndigheten att såväl tillsynsmyndigheter som fastighetsägare kan drabbas av ökade kostnader. För tillsynsmyndigheterna kan kostnaderna avse ökad arbetsbelastning och resursbehov, och för fastighetsägarna kan de avse krav att vidta åtgärder på grund av förelägganden. Vidare är inte alla typer av brister möjliga att korrigera i efterhand, exempelvis brist på dagsljus eller alltför höga bullernivåer från omgivningen. Det kan även vara förenat med svårigheter att med hjälp av miljöbalken ställa långtgående krav på åtgärder eller förbjuda en verksamhet som startat i en ny byggnad som är uppförd i enlighet med plan- och bygglagstiftningen. Ett exempel är att det utifrån skälighetsprincipen kan anses orimligt att kräva ombyggnad av exempelvis en byggnads ventilationssystem eller fönster. Folkhälsomyndigheten bedömer att det varken utifrån miljö, hälsa eller kostnadseffektiv synpunkt är försvarbart att brister i uppförandet av byggnader i ett senare skede ska åtgärdas enligt en annan lagstiftning.

Avsaknad av hänvisningar till andra myndigheter i nya regelmodellen

Folkhälsomyndigheten bedömer att avsaknad av hänvisningar till andra myndigheter i de föreslagna föreskrifterna kan riskera att leda till minskad samordning mellan olika myndigheters regler och försvåra för byggherren att få en helhetsbild över vilka krav som ställs på inomhusmiljön i en byggnad. Det är oftast olika aktörer som ska se till att respektive lag efterlevs. Byggherren enligt plan- och bygglagen är sällan densamma som verksamhetsutövaren enligt miljöbalken eller arbetsgivaren enligt arbetsmiljölagen. Den nya regelmodellen gör att det saknas förutsättningar för byggherren att få kännedom om annan lagstiftning. Att ha hänvisningar i byggreglerna kan vara ett sätt att informera byggherren om angränsande regler.

Försämrade krav på dagsljus

Folkhälsomyndigheten ser en risk att det kan byggas rum helt utan fönster eller utan mätbart dagsljus med hänvisning till förslaget. Det är inte tillräckligt att kraven på tillgång till dagsljus och utblick regleras i den generella bestämmelsen i 3 kap 9 § plan- och byggförordningen, där dagsljus inte heller nämns specifikt, och därför bör bestämmelser om dessa faktorer i de nuvarande föreskrifterna behållas. Nuvarande kunskapsläge visar att behovet av dagsljus är viktigt för en god hälsa och att elektriskt ljus inte kan ersätta dagsljus.

Försämrade regler för inomhusmiljö

Folkhälsomyndigheten bedömer att det nuvarande förslaget har försämrade regler för inomhusmiljöfaktorer som har betydelse för hälsan såsom luftkvalitet, termisk komfort och fuktsäkerhet.

Läs mer om våra synpunkter under rubriken Specifika kommentarer på författningsförslag nedan.

Specifika kommentarer på författningsförslag

1 kap. Övergripande bestämmelser

Definitioner, 5 §

Folkhälsomyndigheten saknar en definition av ”vatten av annat slag” (tidigare övrigt vatten) och bedömer att det är oklart med avgränsningen till begreppet vätskor. Även definition, eller hänvisning till annan lagstiftning, för spillvatten saknas.

Projektering och utförande, 8 §

Folkhälsomyndigheten bedömer att det är positivt att förslaget innefattar en bestämmelse om att projektering ska innefatta en luftkvalitetsprojektering och en fuktsäkerhetsprojektering och att detta ska dokumenteras. Detta är komplexa och viktiga frågor och det är därför viktigt att dessa projekteras i förväg.

Tillfälliga skyddsåtgärder vid utförandet

I avsnitt 2:3 BBR finns regler om att bygg-, rivnings- eller markarbetsplatser ska vara ordnade så att tillträde för obehöriga försvåras och så att risken för personskador begränsas. Motsvarande regler finns inte i författningsförslaget. Folkhälsomyndigheten vill understryka vikten av skyddet av och för människors hälsa att dessa bestämmelser tas med i Boverkets föreskrifter.

2 kap. Material

Folkhälsomyndigheten bedömer att även byggprodukter bör räknas upp i 2 § så att det blir tydligt att bestämmelsen både omfattar material och byggprodukter.

3 kap. Luft

Oacceptabel luftkvalitet (2 §)

Folkhälsomyndigheten bedömer att skrivningen i 2 § om acceptabel luftkvalitet är oklar och behöver förtydligas. Uttrycket ”acceptabel luftkvalitet” ger även intryck av en lågt ställd kravnivå.

Mot bakgrund av att det idag inte finns någon vedertagen metod för att bedöma luftkvalitet inomhus bedömer Folkhälsomyndigheten att förslaget att överlåta bedömningen om vilken luftkvalitet som är acceptabel till projektörer och byggherrar kan riskera att medföra att reglerna tolkas olika av olika aktörer. Myndigheten bedömer mot bakgrund av samma skäl att det också kommer att försämma förutsättningarna för kommunernas byggnadsnämnder att avgöra om kraven i föreskrifterna är uppfyllda.

Vädringsmöjligheter

Folkhälsomyndigheten bedömer utifrån hälsosynpunkt att det bör finnas uttryckliga krav på vädringsmöjligheter i såväl bostäder som lokaler. I synnerhet i lokaler där känsliga grupper som äldre personer och barn vistas. Att kunna öppna fönster är viktigt både för att kunna bli av med föroreningar och få in frisk luft i de fall ventilationen inte fungerar tillfredställande, samt för att reglera inomhustemperaturen.

Avsaknad av krav på till- eller uteluftsflöden för lokaler

I förslaget finns inte några krav på till- eller uteluftsflöden för lokaler. Folkhälsomyndigheten bedömer att det kan innebära en risk för att det byggs lokaler, som exempelvis skolor och förskolor, med feldimensionerade ventilationssystem, och att dessa måste åtgärdas i efterhand för att undvika att olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken ska uppstå. Bestämmelsen om ”acceptabel luftkvalitet” i 2 § bedöms inte avvärja denna risk.

Kontinuerlig luftväxling och reducering av luftflöden (6 §)

Folkhälsomyndigheten bedömer att föreskrifterna bör innehålla värden för lägsta uteluftsflöde i byggnader samt reglering som pekar på hur reducering av luftflöde ska hanteras. Folkhälsomyndigheten befarar att avsaknad av sådan reglering kan innebära att byggnader utan tillräckliga ventilationssystem uppförs, vilket kan innebära risk för människors hälsa.

Återluft

Folkhälsomyndigheten saknar reglering om återluft vilket innebär risk att lösningar med återluft/återcirkulering av luft kan komma att nyttjas i högre grad än i dagens byggnader. I syfte att förebygga risk för att föroreningar och smittämnen sprids i byggnaden bedömer myndigheten att användning av återluft tydligt bör regleras.

Uteluftsflöde i bostäder (7 §)

Folkhälsomyndigheten bedömer att begreppet uteluftsflöde ska behållas med anledning av att begreppet tilluftsflöde innebär att vilken luft som helst, t.ex. potentiellt förorenad återluft, kan användas för att ge erforderligt flöde. Vidare bedömer myndigheten att 7 § 2 stycket behöver förtydligas genom vägledning som förklarar när detta kan vara aktuellt och exempel på hur 2 § kan uppfyllas.

4 kap. Ljushållanden (samt 5.33 under beskrivning av förslaget i remissen)

Tillgång till dagsljus 2, 3 §§

Folkhälsomyndigheten bedömer att det inte är tillräckligt att kraven på tillgång till dagsljus och utblick regleras i den generella bestämmelsen i 3 kap 9 § plan- och byggförordningen och därför bör bestämmelser om dessa faktorer i de nuvarande föreskrifterna behållas. Nuvarande kunskapsläge visar att behovet av dagsljus är viktigt för en god hälsa och att elektriskt ljus inte kan ersätta dagsljus. Dagsljus nämns inte heller specifikt i 3 kap 9 §.

Utifrån ett hälsoperspektiv, både vad gäller fysisk och psykisk hälsa, är det direkt olämpligt att se bostaden som en enhet, utan att beakta hur olika rum kan komma att användas. Förslaget öppnar upp för byggande av rum utan fönster vilket riskerar att få stor påverkan på människors hälsa. Folkhälsomyndigheten bedömer att det inte är rimligt att konstruera en lägenhets dagsljusintag utifrån att dörrar mellan olika rum alltid skall stå öppna. Själva grundprincipen för ett ”eget rum” är möjligheten att kunna stänga om sig och vara ifred. Många, inte minst barnfamiljer eller andra storhushåll, saknar möjlighet att välja bostäder med obegränsat antal rum, vilket innebär en risk att människor kommer ha rum utan dagsljus och fönster.

Folkhälsomyndigheten bedömer vidare att compensation genom att bygga rum med extra mycket dagsljus är ett olämpligt alternativ då det kan innebära att detta rum blir för varmt. Pågående klimatförändring innebär en ökande risk för höga inomhustemperaturer, särskilt i urbana tätbebyggda områden genom värmeöar.

Avsaknad av kvantitativa krav på dagsljus för lokaler (2 §)

I förslaget finns inte några kvantitativa krav på dagsljus för lokaler.

Folkhälsomyndigheten bedömer att det behövs kvantitativa krav på dagsljusfaktor även för lokaler. Om inte en sådan ändring görs bedömer Folkhälsomyndigheten att förslaget medför att det byggs lokaler, som exempelvis skolor, förskolor och vårdlokaler, med för lite dagsljus och därmed innebär ökade risk för olägenhet för de som vistas i lokalerna.

Direkt solljus, 4 §

Folkhälsomyndigheten bedömer att varken studentlägenheter eller alla lägenheter under 35 m² kan undantas från krav på direkt solljus.

Myndigheten bedömer att den angivna svårighet att uppfylla nuvarande krav inte är en rimlig motivering utan bör snarare tolkas som en indikation på att byggnader byggs alltför tätt. Folkhälsomyndigheten befarar att detta förslag i synnerhet kommer att drabba socioekonomiskt utsatta grupper som har mindre förutsättningar att välja sitt boende.

Utblick

Folkhälsomyndigheten bedömer att reglering om utblick bör finnas kvar i byggreglerna. I underlaget till remissen nämns att det finns stöd i forskningen för att utblick är viktigt för hälsan och Folkhälsomyndigheten bedömer därför att det är inkonsekvent och orimligt att det allmänna rådet om utblick inte behålls eller i den mån det är möjligt, görs om till föreskrifter.

6 kap. Termisk komfort

24 °C under uppvärmningssäsong, 2 §

Folkhälsomyndigheten bedömer att det är bra med tydliga kapacitetsgränser gällande vilka temperaturer en byggnad ska klara att hålla. Myndigheten bedömer dock att det finns en risk att 2 § skulle kunna missuppfattas som att det *krävs* en operativ temperatur på 24,0 °C och högst 26,0 °C för att uppnå acceptabel termisk komfort. 24 °C grader motsvarar Folkhälsomyndighetens högsta riktvärde under uppvärmningssäsong. Hög inomhustemperatur under uppvärmningssäsong kan ge upphov till besvär orsakade av torr inomhusluft.

Acceptabel termisk komfort, 2 §

Folkhälsomyndigheten bedömer att begreppet acceptabel termisk komfort är otydligt och behöver omformuleras för att tydligare beskriva vad som är acceptabel termisk komfort samt vilken kapacitet gällande termisk komfort som ett värmesystem och en byggnad ska ha.

Yttre termiska klimatlast, 2 §

Folkhälsomyndigheten bedömer att det är oklart vad som menas med normala yttre termiska klimatlast och vilken byggnadslivslängd som man räknar med.

Avsaknad av krav på temperatur för lokaler, 3 §

I förslaget finns inte några krav på specifika krav på temperaturer för lokaler. Folkhälsomyndigheten bedömer att det kan innebära en risk för att det byggs lokaler, som exempelvis skolor och förskolor och vårdlokaler, med feldimensionerade temperatursystem, och att dessa måste åtgärdas i efterhand för att undvika att olägenhet för människors hälsa enligt miljöbalken ska uppstå.

Kroppstemperatur, 3 §

Folkhälsomyndigheten bedömer att formuleringen om kroppstemperatur bör formuleras om. Det finns andra hälsoeffekter, exempelvis hjärt- och kärlsjukdom, som uppträder innan kroppstemperaturen slagits ut. Man kan med andra ord avlida av värme utan att kroppstemperaturen påverkas. Förslagsvis kan ”att de inte kan upprätthålla sin normala kroppstemperatur” ersättas med ”som kan innebära en hälsorisk”.

7 kap. Fuktsäkerhet

Relativ fuktighet, 2-3 §§

Folkhälsomyndigheten bedömer att kravnivån i 2 § att relativ fuktighet på 75 % ska anses vara högsta tillåtna fuktillstånd sänks med anledning av formuleringen i 3 §.

Fukt i oacceptabel mängd, 4-7 §§

Skrivningen att fukt inte ska finnas i en oacceptabel mängd bedömer Folkhälsomyndigheten är en godtycklig definition som ger för stort utrymme för tolkningar, vilket kan leda till brister i uppförandet av byggnader.

Ytor inomhus, 9 §

Paragrafen är motsägelsefull då den först anger ett krav och sedan skriver om undantag, vilket blir otydligt.

8 kap. Vatten- och avloppsinstallationer

Vätskor av annat slag, 5 §

Folkhälsomyndigheten bedömer att det är oklart om även ”vatten av annat slag” ingår i begreppet ”vätskor” eller om det också behöver räknas upp, för att säkerställa att dricksvatten inte förorenas av vatten av annat slag med en kvalitet som kan orsaka ohälsa.

Skydd mot förorening, 6 §

Folkhälsomyndigheten är tveksam till att skyddet mot förorening av tappvattnet av andra vätskor (inklusive vatten av annat slag) och gaser är tillräcklig. Vi bedömer att installationer för tappvatten inte bör vara sammankopplade med installationer för andra vätskor eller gaser, även om återströmningsskydd används.

Mikrobiell tillväxt, 7 §

Folkhälsomyndigheten bedömer att det är oklart vad ”oacceptabel mikrobiell tillväxt” innebär. Vi föreslår att istället skriva: ”Installationer för tappvatten ska vara gjorda av material som inte främjar mikrobiell tillväxt i tappvattnet” respektive ”Installationer för tappkallvatten ska vara utformade så att vattentemperaturen inte främjar mikrobiell tillväxt”.

Folkhälsomyndigheten bedömer vidare att det vore bra om det fanns krav på en dokumenterad riskbedömning gällande legionella, i likhet med nuvarande allmänt råd (BBR 6:626), och motsvarande de förslag som föreligger om krav på luftkvalitetsdokumentation och fuktsäkerhetsdokumentation.

Krav på temperatur, 7 §

Folkhälsomyndigheten bedömer att det är positivt att förslaget innehåller krav på lägst 50 °C vid tappställe och i cirkulationsledningar.

Folkhälsomyndigheten bedömer dock att förslaget i övrigt kan bidra till ökad sannolikhet för mikrobiell tillväxt, speciellt avseende legionella, i tappvattnet, och därmed ökad risk för negativ påverkan på människors hälsa. Myndigheten bedömer istället att det nuvarande allmänna rådet om att stillastående varmvatten inte bör understiga 60 °C samt det om att installationer bör utformas så att tappkallvattnet kan vara stillastående i 8 timmar utan att temperaturen överstiger 24 °C bör behållas, eller i den mån det är möjligt göras om till föreskrift samt kompletteras med tillhörande vägledning. Gällande regleringen om 24 °C så finns det finns ingen annan reglering av temperatur på kallvatten som säkerställer ett dricksvatten som inte är för varmt för att smaka bra att dricka.

Rätt tempererat tappvarmvatten, 8 §

Folkhälsomyndigheten tillstyrker att rätt tempererat tappvarmvatten ska kunna fås utan besvärande väntetid, och bedömer att det bör finnas motsvarande krav för tappkallvatten.

Installationer för vatten av annat slag, 14 §

För att underlätta regelförfarande bedömer Folkhälsomyndigheten att det behöver tydliggöras vad ”oacceptabel mikrobiell tillväxt” innebär. Folkhälsomyndigheten bedömer även att avsaknaden av reglering av vatten av annat slag innebär en risk för människors hälsa. Det bör vara tydligt att vatten som människor kan exponeras för via annan användning i hushållet än som dryck också behöver ha i det närmaste dricksvattenkvalitet. Att endast föreskriva att den mikrobiella tillväxten inte ska bli ”oacceptabel” är ett otydligt krav som riskerar att installationer och nya innovationer inte tar tillräcklig hänsyn till risker för bland annat tillväxt och exponering för legionella via vattenaerosoler.

9 kap. Utsläpp till omgivningen

Installationer för avluft, 2 §

Folkhälsomyndigheten bedömer att nuvarande bestämmelse om att föroreningar eller besvärande lukt inte får föras till intilliggande byggnader bör behållas. För att undvika att olägenheter för människors hälsa uppkommer är det viktigt att hänsyn

tas även till närliggande byggnaders luftintag när man planerar installationer för avluft.

Folkhälsomyndigheten bedömer att nuvarande skrivelse i det allmänna rådet: *”Särskild uppmärksamhet bör iakttas vid utformningen av avluft från bensen- och fettavskiljare samt enskilda avlopp”* bör göras om till föreskrift eftersom dessa lukter kan orsaka olägenheter för människors hälsa.

Akkumulatortank

Folkhälsomyndigheten bedömer att allmänna rådet från BBR om ackumulatortank för fastbränslepannor *”Fastbränslepannor med manuell bränsletillförsel bör utformas med en ackumulator eller motsvarande som möjliggör god energihushållning”* bör göras om till föreskrift. Att spara energi och minska klimatpåverkan borde vara fortsatt viktigt och en ackumulatortank innebär att man kan elda mer energieffektivt och det borde alltid finnas vid eldning i fastbränslepanna.

Gränsvärden för utsläpp

Folkhälsomyndigheten bedömer att det inte är tillräckligt med en hänvisning till Ekodesigndirektivet då det inte innehåller gränsvärden för emissioner från förbränningsanordningar motsvarande de som finns i de nuvarande föreskrifterna. Myndigheten bedömer att det finns risk för ökad otydlighet och i praktiken en lägre kravnivå vilket i sin tur riskerar att påverka människors hälsa negativt. Det underlättar också efterlevnaden om utsläppsmängder framgår av Boverkets föreskrifter istället för en hänvisning till Ekodesigndirektivet.

Ekodesigndirektivet gäller inte heller begagnade anläggningar och det innebär att det inte längre kommer regleras vad dessa pannor får släppa ut. I det här sammanhanget vill Folkhälsomyndigheten även framhålla att luftföroreningar från vedeldning bidrar till negativa hälsoeffekter och orsakar hundratals förtida dödsfall i Sverige.

10 kap. Skadedjur

Folkhälsomyndigheten bedömer att det är otydligt vad som menas med orimligt i 2 § och att detta bör förtydligas i en vägledning.

13 kap. Särskilt vid ändring av byggnader

Material, 2 §

För att underlätta regelfterlevnad bedömer Folkhälsomyndigheten att denna bestämmelse behöver kompletteras med vägledning eller allmänna råd som tydliggör vad som menas med oacceptabel risk och synnerliga skäl.

Fuktsäkerhet, 7 §

För att underlätta regelfterlevnad bedömer Folkhälsomyndigheten att denna bestämmelse behöver kompletteras med vägledning eller allmänna råd som tydliggör vad som menas med ”medför en oacceptabel risk för användarnas eller grannarnas hygien eller hälsa”. Folkhälsomyndigheten bedömer att det behöver tydliggöras i allmänt råd eller vägledning att byggnadsmaterial som skadats av fukt och mikroorganismer behöver bytas ut mot torra och rena material. Om skadat material inte byts ut utan bara torkas finns risk att problem med lukt och olägenheter för hälsan kvarstår eller återkommer. Det finns också risk för snabb tillväxt av mikroorganismer och luktproblem om materialet blir fuktigt igen.

Specifika kommentarer på kap. 7 Konsekvenser

Utöver Folkhälsomyndighetens allmänna kommentarer vill myndigheten framhålla följande synpunkter avseende konsekvensutredningen.

7.1 Övergripande konsekvenser

Folkhälsomyndigheten delar inte Boverkets bedömning om att författningsförslaget kommer få begränsade direkta konsekvenser för tillämpningen. Myndigheten menar att mindre förändrade kravnivåer avseende bland annat ljusinsläpp och utblick, omfördelning av ansvar till branschen i större utsträckning samt mindre detaljerade föreskrifter är en risk och kan komma att leda till att kostnadseffektiva lösningar kommer att prioriteras framför människors hälsa.

Folkhälsomyndigheten utvecklar sitt resonemang under de allmänna synpunkterna.

7.8 Kulturmiljö, arkitektur och gestaltad livsmiljö

Folkhälsomyndigheten bedömer i motsats till Boverket att minskade kravnivåer avseende bland annat dagsljusinsläpp, utblick och rumshöjd riskerar att påverka den gestaltade livsmiljön, och därmed i förlängningen människors hälsa och välbefinnande negativt.

7.9 Social hållbarhet

Folkhälsomyndigheten bedömer i större utsträckning än Boverket att förslaget riskerar att få konsekvenser för människors hälsa. Exempelvis noterar Folkhälsomyndigheten att Boverket bedömer att utblick är viktigt för hälsan och myndigheten ifrågasätter därför att risken att rum kan byggas helt utan fönster eller

utan mätbart dagsljus accepteras i och med förslaget. Vidare saknar Folkhälsomyndigheten en analys av förslagets påverkan utifrån socioekonomi och befarar att förslaget kommer att medföra att människor i socioekonomiskt utsatta grupper i större utsträckning kommer att tvingas välja bostäder med brister i inomhusmiljön. Utifrån det resonemanget bedömer Folkhälsomyndigheten även att förslaget i förlängningen kan riskera att leda till en ökad boendesegregation.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Karin Tegmark Wisell. I den slutliga handläggningen har tillförordnade avdelningschefen Agneta Falk Filipsson och chefsjuristen Bitte Bråstad samt tillförordnade enhetschefen Karin Ljung Björklund deltagit. Utredaren Elin Stenberg har varit föredragande.

Folkhälsomyndigheten

Elin Stenberg